

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

ફોજદારી અપીલ (સજા વિરૂદ્ધ) નં.૧૦૦૫/૨૦૧૪

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર અર્થે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અકિલ કુરેશી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી બિરેન વૈષ્ણવ

=====

|   |                                                                                                                      |  |
|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| ૧ | શું લોકલ અખબારના રિપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવા માટે મંજૂરી આપી શકાય?                                                       |  |
| ૨ | રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કરવો કે નહીં?                                                                                    |  |
| ૩ | શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?                                                              |  |
| ૪ | શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ છે? |  |

=====

શંકરભાઈ ઉર્ફે નાદાન કર્ણાપ્પન દરબાર અને ૩ ..... અપીલકર્તાઓ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય..... સામાવાળાઓ

=====

ઉપસ્થિતી:

અપીલકર્તા નં.૧-૪ તરફે વકીલ શ્રી દર્શન એમ. વરંડાણી

સામાવાળા(ઓ) નં.૧ તરફે અધિક સરકારી વકીલ સુશ્રી જિરગા ઝવેરી

=====

ન્યાયપીઠ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અકિલ કુરેશી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી બિરેન વૈષ્ણવ

તારીખ: ૨૮/૦૩/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી બિરેન વૈષ્ણવ દ્વારા)

૧. ચાર અપીલકર્તાઓ, જેમને ૨૮.૦૩.૨૦૧૪ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા, વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, ગાંધીધામ-કચ્છ દ્વારા દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે અને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૧૪ સાથે વાંચતા કલમ

૩૦૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે આજીવન કેદની સજા ફટકારવામાં આવી છે, તેઓએ તેમની દોષિત ઠરાવણી અને સજાને પડકારતા આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો છે.

૨. અપીલકર્તાઓ માટેના વિદ્વાન વકીલ શ્રી દર્શન વરંદાની જણાવે છે કે, અપીલકર્તા નં. ૧ શંકરભાઈનું અવસાન થયું છે. વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલા નિવેદનને ધ્યાનમાં રાખીને, જ્યાં સુધી અપીલકર્તા નં. ૧ નો સંબંધ છે ત્યાં સુધી અપીલ રદબાતલ (abated) થાય છે.

૩. સેશન્સ કેસ નંબર ૫૧/૨૦૦૯ માં વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા આંક ૮ ના ચાર્જ મુજબ, ૨૦.૦૫.૨૦૦૯ ના રોજ રાત્રે ૮ વાગ્યે, આરોપી નં. ૩ ના પતિ રવિ મુન્નુસ્વામી પેરિસ્વામી મદ્રાસી ફરિયાદી શિવાનીના ઘરે હતા. ફરિયાદપક્ષનો કેસ એવો છે કે, આરોપી નં. ૩ ના તેના પતિ-મૃતક રવિ મુન્નુસ્વામી સાથેના તંગ વૈવાહિક સંબંધોને કારણે, આરોપી નં. ૨ અન્ય આરોપીઓ સાથે ફરિયાદી શિવાનીના ઘરે ગયા હતા. આરોપી નં. ૧ અને ૨ એ રવિ મુન્નુસ્વામીને પકડી લીધો હતો અને આરોપી નં. ૩ અને ૪ એ રવિ મુન્નુસ્વામી પેરિસ્વામીને છરીના ઘા મારીને ગંભીર ઈજાઓ પહોંચાડી હતી. તેથી ચારેય આરોપીઓ પર ભારતીય દંડ

સંહિતાની કલમ ૧૧૪ સાથે વંચાતી કલમ ૩૦૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે ચાર્જ ઘડવામાં આવ્યો હતો.

૪. શિવાની મૃતક રવિની બહેન છે જેણે ૨૦.૦૫.૨૦૦૯ ના રોજ ફર્ટ ઈન્ફોર્મેશન રિપોર્ટ નોંધાવ્યો હતો. માહિતી આપનારના જણાવ્યા મુજબ, તે તેના પતિ હરેશ ભાનુશાલી સાથે રહેતી હતી. રવિ તેનો નાનો ભાઈ હતો. તેને ત્રણ બહેનો છે, એટલે કે, સસ્વતી, ધનલક્ષ્મી અને ધનલક્ષ્મીથી નાની વત્સલા ઉર્ફે ગીતા. તે બધા પરિણીત છે. રવિના લગ્ન આરોપી નં. ૧ ની પુત્રી વનિતા-આરોપી નં. ૩ સાથે થયા હતા. બંને વચ્ચેના તંગ વૈવાહિક સંબંધોને કારણે, વનિતા પોતાનું સાસરું છોડીને તેના માતા-પિતા સાથે રહેતી હતી. રવિ તેની માતા સાથે રહેતો હતો. ફરિયાદીના જણાવ્યા મુજબ, ૨૦.૦૫.૨૦૦૯ ના રોજ, સાંજે ૮ વાગ્યાની આસપાસ જ્યારે તે ઘરે હતી, ત્યારે રવિ જે ચા વેચનાર હતો તે ઘરે આવ્યો અને જ્યારે તે ઘરની નજીક હતો, ત્યારે તેની પત્ની વનિતાના પિતા શંકર, નાનો ભાઈ રાજુ અને માતા સરોજ આવ્યા અને રવિને પકડી લીધો અને તેને માર મારવા લાગ્યા. જ્યારે તેણે વચ્ચે પડવાનો પ્રયાસ કર્યો, ત્યારે વનિતા, જેના હાથમાં છરી હતી, તેણે રવિની છાતી પર બે ઘા કર્યા. રવિ તરત જ જમીન પર ઢળી પડ્યો. તે જ સમયે, રવિના સસરા શંકરે તેને લાતો મારવાનું શરૂ કર્યું. વનિતાના ભાઈએ પણ તેનું અનુસરણ કર્યું અને તેના ચહેરા પર લાતો

મારવાનું શરૂ કર્યું. સરોજ- વનિતાની માતાએ રવિને પકડી રાખ્યો હતો, જ્યારે અન્ય લોકો તેના પર હુમલો કરી રહ્યા હતા. રવિને લોહી નીકળવા લાગ્યું. શિવાનીનો પતિ ઘરે આવી પહોંચ્યો. કોઈકે રવિને રામબાગ હોસ્પિટલમાં ખસેડ્યો. તે તેની માતાને જાણ કરવા ગઈ, જે ભુજમાં હતી. બહેન-ફરિયાદી અને સરસ્વતી રામબાગ હોસ્પિટલ ગયા. ડૉક્ટરે તેને જાણ કરી કે રવિનું મૃત્યુ થયું છે.

૫. શિવાનીની આંક ૪૩ પર ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી નં.૧૨ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી. તેની જુબાની મુજબ, ૨૦.૦૫.૨૦૦૯ ના રોજ, સુંદરપુરી ટાવર ખાતે ગોપાલપુરી જવાના રસ્તા પર સાંજે ૦૭:૩૦ વાગ્યાની આસપાસ આ ઘટના બની હતી જ્યારે તે ઘરે એકલી હતી. તેની માતા ભુજમાં તેની બહેનના ઘરે ગઈ હતી. તેનો ભાઈ રવિ તેના ઘરે બે દિવસ માટે રહેવા આવ્યો હતો. વનિતા તેના ભાઈ રાજુ, પિતા-શંકર અને માતા-સરોજ સાથે ઘરે આવી અને તેને ગાળો આપવા લાગી. તેણીએ તેની જુબાનીમાં વધુમાં જણાવ્યું હતું કે તેઓએ તેને ગાળો આપવાનું શરૂ કર્યું અને પૂછ્યું કે રવિ તેના ઘરે તેની સાથે કેમ રહે છે. જેના જવાબમાં તેણીએ કહ્યું કે, જો તે એટલે કે વનિતા જઈને રવિ સાથે રહેશે, તો તે તેના ઘરે રહેશે નહીં અને તેના બદલે વનિતા સાથે રહેશે. વનિતા દ્વારા આ સૂચનને નકારી કાઢવામાં આવ્યું હતું કે તે રવિ સાથે રહેવા માંગતી ન હતી. આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે

ચારેયના આવ્યાની ૧૦-૧૫ મિનિટ પછી તેનો ભાઈ ઘરે આવ્યો હતો. તેની પત્ની દ્વારા પૂછપરછ કરવા પર, તેણે કહ્યું કે તે તેની બહેન સાથે રહેતો હતો કારણ કે માતા ભુજમાં દૂર હોવાથી તે એકલી હતી. તેણે તેની પત્નીને વધુમાં કહ્યું કે જો તે આવે અને તેની સાથે રહે, તો તે તેની બહેન સાથે રહેશે નહીં અને ઘરે પાછો આવશે. રવિની પત્નીએ ના પાડી અને કહ્યું કે તે અલગ થવા માંગે છે. વનિતાએ ત્યારબાદ છરી કાઢી અને રવિ પર જાંઘ પર અને પેટ પર તથા પીઠ પર હુમલો કર્યો. વનિતાના પિતાએ પોતાના પગથી ઘા પર લાત મારીને પરિસ્થિતિને વધુ વણસાવવાનો પ્રયાસ કર્યો. વનિતાના ભાઈ રાજુએ રવિને માથામાં મારવાનું શરૂ કર્યું. જ્યારે તેણીએ વચ્ચે પડવાનો પ્રયાસ કર્યો, ત્યારે તેણીને પણ માર વાગ્યો હતો. શિવાનીનો પતિ હરેશ આવ્યો અને તેને કહ્યું કે તે રવિને રામબાગ હોસ્પિટલ લઈ જશે. તે રાત્રે ૯ વાગ્યે રવિનું અવસાન થયું. પોલીસ નિવેદન નોંધવા આવી હતી. તે ફર્સ્ટ ઇન્ફોર્મેશન રિપોર્ટ આપ્યાની પુષ્ટિ કરે છે, જે આંક ૪૪ પર છે. આ સાક્ષીની ઉલટતપાસ કરવામાં આવી છે. એક સૂચન નકારવામાં આવ્યું હતું કે તેના ભાઈ રવિના તેની પત્ની સાથે તણાવપૂર્ણ સંબંધો હતા કારણ કે તે વનિતાને હેરાન કરતો હતો. તેણીની વિસ્તૃત ઉલટતપાસ કરવામાં આવી હતી. તેણીએ ઉલટતપાસમાં સ્વીકાર્યું કે રવિને હોસ્પિટલમાં લઈ જનાર કોઈપણ વ્યક્તિ સાથે તે ગઈ ન હતી. તેણીએ એ સૂચનને નકારી કાઢ્યું કે તેણી જાણતી હતી કે હરેશ જ રવિને હોસ્પિટલ લઈ ગયો હતો.

૬. શકુંતલા ફરિયાદપક્ષના સાહેદ-૧૩ એટલે કે મૃતક રવિ અને ફરિયાદીની માતાની આંક ૫૦ પર તપાસ કરવામાં આવી છે. તેણીની મુખ્ય તપાસમાં, તેણીએ જણાવ્યું હતું કે રવિએ વનિતા સાથે લગ્ન કર્યા હતા અને ત્યારપછી વનિતાની માતા-સરોજ તેઓ અલગ રહેવા આગ્રહ કરતી હતી. વનિતા ઘર છોડીને તેના માતા-પિતાના ઘરે ગઈ હતી, તેથી રવિ ગાંધીધામમાં તેની પુત્રી સાથે રહેતો હતો, જ્યારે તે ભુજમાં હતી. તે આ ઘટનાની નજરે જોનાર સાક્ષી નથી, અને તેથી, તે સ્પષ્ટ છે કે તેણી પાસે જે એકમાત્ર માહિતી હતી તે સાંભળેલી વાતના પુરાવા (hear say evidence) ના સ્વરૂપમાં હતી. ઉલટતપાસમાં, તેણે સૂચનને નકારી કાઢ્યું કે ફરિયાદી શિવાનીએ તેને ઘટના વિશે જાણ કરી ન હતી.

૭. શિવાનીના પતિ હરીશભાઈની ફરિયાદપક્ષના સાહેદ-૧૪ તરીકે આંક ૫૧ પર તપાસ કરવામાં આવી છે. તેણે ઘટના જોઈ હોવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. જોકે, તે સ્વીકારે છે કે ૨૦.૦૫.૨૦૦૯ ના રોજ, તે રવિને રામબાગ હોસ્પિટલમાં લઈ ગયો હતો. તે કહે છે કે તે રાત્રે ૦૯:૩૦ વાગ્યાની આસપાસ ઓટો-રિક્ષામાં રવિને હોસ્પિટલ લઈ ગયો હતો. દાખલ કરવાની પ્રક્રિયા હાથ ધર્યા પછી અને રવિની સારવાર થઈ રહી છે તે જોયા પછી, તે તેના કપડાં બદલવા ઘરે જવા નીકળી ગયો. તે તેની મુખ્ય તપાસમાં જણાવે

છે કે, જ્યારે તે રવિને રામબાગ હોસ્પિટલમાં લઈ ગયો, ત્યારે તેને છરીના કારણે બે ઈજાઓ થઈ હતી. આ સાક્ષીની તપાસમાં કંઈ ખાસ બહાર આવતું નથી.

૮. ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી નં. ૨૦ આંક ૬૫ પર શિવાનીની બહેન વત્સલા ઉર્ફે ગીતા છે. તેની જુબાનીના સંસ્કરણ મુજબ, તે ૨૦.૦૫.૨૦૦૯ ના રોજ હતું જ્યારે તેની મોટી બહેન સરસ્વતીએ ટેલિફોન પર ફોન કરીને તેને જાણ કરી કે શિવાની આવી ગઈ છે અને તેને કહ્યું કે ભાઈ રવિ પર છરી વડે હુમલો કરવામાં આવ્યો છે, ત્યારે તેણીને જાણવા મળ્યું કે રવિને વનિતા અને તેના પરિવારના હાથે આ રીતે હુમલો થવાના પરિણામે ઈજાઓ થઈ હતી. આવો ફોન આવતાં, આદિપુર અને તરત જ રામબાગ હોસ્પિટલ ગઈ, જ્યાં તેણે જોયું કે તેના ભાઈનું મૃત્યુ થયું છે. તેણીની ઉલટતપાસમાં, તેણીએ જણાવ્યું છે કે પોલીસે બીજા દિવસે તેનું નિવેદન નોંધ્યું હતું. તેણીએ સ્વીકાર્યું કે તે ૨૦ તારીખની મધ્યરાત્રિએ રામબાગ હોસ્પિટલ પહોંચી હતી.

૯. સરસ્વતી, જેણે ગીતાને બોલાવી હતી તેની ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી નં. ૨૧ તરીકે આંક ૬૭ પર તપાસ કરવામાં આવી છે. તેણીના જણાવ્યા મુજબ, ૨૦ મેના રોજ રાત્રે ૮ વાગ્યાની આસપાસ આ ઘટના બની હતી. તેની બહેન શિવાની દોડતી ઘરે આવી અને તેને કહ્યું કે તેમના ભાઈ પર વનિતા, શંકર, રાજુ

અને સરોજ દ્વારા છરી વડે હુમલો કરવામાં આવ્યો છે અને હરેશ રવિને હોસ્પિટલ લઈ ગયો છે. તેણીએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, શિવાનીએ તેણીને જાણ કરી હતી કે રવિને છરીના ત્રણ ઘાના પરિણામે ઈજાઓ થઈ હતી, બે પેટમાં અને એક પીઠ પર. તેણીના મતે આ તે માહિતી હતી જે શિવાનીએ તેણીને આપી હતી. તે શિવાની સાથે રામબાગ હોસ્પિટલ જવા નીકળી, જ્યાં તેણે જોયું કે રવિ મૃત્યુ પામ્યો છે. તેણીએ તેની મુખ્ય તપાસમાં વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, તેણીએ ગીતાને ફોન કરીને તેના ભાઈના મૃત્યુની જાણ કરી હતી અને તેને રામબાગ હોસ્પિટલ પહોંચવા કહ્યું હતું. ઉલટતપાસમાં તેણીએ જણાવ્યું હતું કે, તેણીએ બીજા દિવસે તેની માતાને જાણ કરી હતી, અને તેથી, માતા બીજા દિવસે સવારે રામબાગ હોસ્પિટલ ખાતે આવી પહોંચી હતી. જ્યારે તેણીને સૂચન કરવામાં આવ્યું હતું, ત્યારે તે સ્વીકારે છે કે વનિતા તેના માતાપિતા સાથે હોસ્પિટલમાં હાજર હતી. કંધાસ્વામી પેરાસ્વામીની ફરિયાદપક્ષના સાહેદ-૨૩ તરીકે આંક ૭૫ પર તપાસ કરવામાં આવી છે. તે પણ આ ઘટનાનો નજરે જોનાર સાક્ષી નથી, પરંતુ માત્ર શિવાની દ્વારા જાણ થવાને કારણે તેને ઘટનાની ખબર પડી. ડૉક્ટર મીઠુભાઈ ઝોલા આદિપુરમાં રામબાગ ખાતે આવેલી સરકારી હોસ્પિટલના મેડિકલ ઓફિસર છે. તેમની ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી નં. ૧૫ તરીકે આંક ૫૩ પર તપાસ કરવામાં આવી છે. ડૉક્ટર તેમની જુબાનીમાં પ્રમાણિત કરે છે કે રવિને રાત્રે ૯:૧૫ વાગ્યે હરેશ ભાનુશાલી ઓટો-રિક્ષામાં હોસ્પિટલ લાવ્યા

હતા. ડૉક્ટરે તેમની જુબાનીમાં જણાવ્યું છે કે રવિને છ ઇજાઓ થઈ હતી, જે છરા મારવાના ઘાનું પરિણામ છે. તેમની મુખ્ય તપાસમાં, તેમણે જણાવ્યું છે કે આ ઇજાઓ કોઈ તીક્ષ્ણ કાપવાના સાધન દ્વારા થઈ હોવાની શક્યતા છે. રવિ ગંભીર હતો અને બેભાન હતો અને તેને ખૂબ લોહી વહી રહ્યું હતું. તેમની ઉલટતપાસમાં, તેઓ સ્પીકારે છે કે હોસ્પિટલમાં લાવવામાં આવ્યા પછી, રવિનું એક કલાક પછી મૃત્યુ થયું હતું. ઇજાના પ્રમાણપત્રમાં કોઈ ઇતિહાસ (history) નોંધવામાં આવ્યો ન હતો. ઇજાગ્રસ્તને કઈ રીતે ઇજાઓ થઈ છે તે અંગે તેમણે પોલીસ સમક્ષ નિવેદન આપ્યું ન હતું.

૧૦. રામબાગ હોસ્પિટલના મેડિકલ ઓફિસર ડૉ. અરવિંદ કુમાર સિંઘા, જેમણે મૃતક રવિનું પોસ્ટ-મોર્ટમ કર્યું હતું, તેમની ફરિયાદપક્ષના સાહેદ-૧૬ તરીકે આંક ૫૫ પર તપાસ કરવામાં આવી છે. ડૉક્ટર પુષ્ટિ કરે છે કે મૃતકને થયેલી તમામ ઇજાઓ મૃત્યુ પહેલાંની (ante mortem) હતી. પોસ્ટ-મોર્ટમ રિપોર્ટ આંક ૫૬ પર છે. તેમણે મૃતકને થયેલી બાહ્ય ઇજાઓ પણ જણાવી હતી, જે છ હતી, જે આ મુજબ છે ૧) જમણા સ્કેપુલા પાસે જમણી બાજુ પીઠ પર ઇન્સીઝ્ડ (incised) ઘા (૨.૫x૧x૨) સેમી. ૨) ઇન્સીઝ્ડ ઘા (૨.૫x૧x૨) સેમી ૧ સેમી નીચે ૩) ઇન્સીઝ્ડ ઘા (૨.૫x૧x૨) સેમી ઇજા નં.૨ થી ૪.૫ સેમી નીચે. ૪) ઇજા નં.૧ ની બાજુમાં ૯ સેમીના અંતરે સ્થિત ઇન્સીઝ્ડ ઘા (૨.૫x૧) સેમી. ૫)

જમણા હાઇપોકોન્ડ્રીયમ (hypochondrium) પર ઇન્સીઝ ધા (૨.૫x૧x૨) સેમી અને ૬) ઇજા નં.૫ થી ૧૨ સેમી નીચે અને બાજુમાં સ્થિત ઇન્સીઝ ધા (૨.૫x૧x૨) સેમી. ઇજાઓ એન્ટે મોર્ટમ હતી. ડૉક્ટરના જણાવ્યા મુજબ મૃત્યુનું કારણ ઇજાઓ અને થયેલા ધાને કારણે હેમોરેજિક આંચકો (haemorrhagic shock) હતો. ડૉક્ટરના અભિપ્રાય મુજબ, શક્ય છે કે મૃત્યુ પહોંચાડવામાં આવેલી ઇજાઓને કારણે થયું હોય. ઉલટતપાસમાં, તેમણે સ્વીકાર્યું કે પોલીસે તેમનું નિવેદન નોંધ્યું ન હતું અને કોર્ટમાં પ્રથમ વખત તેઓ મૃત્યુનું કારણ જણાવી રહ્યા હતા. પોસ્ટ-મોર્ટમ રિપોર્ટ અને ઇન્કવેસ્ટ (Inquest) રિપોર્ટમાં દર્શાવેલ ઇજાની પ્રકૃતિમાં ભિન્નતા હતી. ફરિયાદપક્ષે આંક ૧૩ ના ડિસ્કવરી પંચનામા મારફતે સમર્થન આપતા પુરાવાઓ દ્વારા સમર્થન મેળવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. ગુનો કરવા માટે વપરાયેલી છરી આરોપી નં.૪ ના ઇશિરે મળી આવી હતી. સીરોલોજિકલ (Serological) રિપોર્ટ પણ આંક ૯૧ પર રેકૉર્ડ પર છે.

૧૧. આ પુરાવાના આધારે, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૧૪ સાથે વંચાતી કલમ ૩૦૨ હેઠળ આરોપીઓ/અપીલકર્તાઓની દોષિત ઠરાવણીની કાયદેસરતા ચકાસવાની જરૂર છે.

૧૨. રવિની બહેન શિવાની દ્વારા ફર્સ્ટ ઇન્ફોર્મેશન રિપોર્ટ નોંધાવવામાં આવ્યો હતો, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ૨૦.૦૫.૨૦૦૯ ના રોજ સાંજે ૮:૩૦ વાગ્યે, વનિતા તેના પિતા-શંકર, માતા-સરોજ અને ભાઈ-રાજુ સાથે તેમના ઘરે આવી હતી, તેના ભાઈ-રવિને પકડી લીધો હતો અને તેને માર મારવા લાગ્યા હતા. જ્યારે તેણે વચ્ચે પડવાનો પ્રયાસ કર્યો, ત્યારે વનિતા, જેના હાથમાં છરી હતી, તેણે રવિની છાતી પર છરીના બે ઘા કર્યા. રવિ જમીન પર પડી ગયો, તે સમયે વનિતાના પિતા-શંકરે રવિના પગ પર લાતો મારવાનું શરૂ કર્યું અને રાજુએ પણ રવિના ચહેરા પર લાતો મારી તેનું અનુસરણ કર્યું. આ શક્ય બન્યું કારણ કે વનિતાની માતા સરોજે જમીન પર પડેલા રવિને પકડી રાખ્યો હતો. ફરિયાદમાં વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે રવિને ખૂબ લોહી વહી રહ્યું હતું, તેને કોઈક રામબાગ હોસ્પિટલમાં લઈ ગયું. ત્યારબાદ, તે તેની માતાને બોલાવવા ગઈ અને તેની બહેન સરસ્વતી પાસે ગઈ.

૧૩. વિવિધ ફરિયાદપક્ષ સાક્ષીઓની જુબાનીઓની ચર્ચા અને પુનરુત્પાદન પરથી, તે સ્પષ્ટ છે કે આ કેસ એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષી, ફરિયાદી ફરિયાદપક્ષના સાહેદ-૧૨ શિવાનીની જુબાની પર આધારિત છે, જે મૃતક રવિની બહેન છે. અહીં તેણીએ આંક ૪૩ પર આપેલા પુરાવાને, તેથી, આંક ૪૪ પરની તેની ફરિયાદમાં આપેલા વર્ણન સાથે ચકાસવાની જરૂર છે. કોર્ટ

સમક્ષના તેના પુરાવામાં, શિવાનીએ જણાવ્યું હતું કે જ્યારે તે ઘરે એકલી હતી અને જ્યારે તેનો ભાઈ બે દિવસ માટે રહેવા આવ્યો હતો, ત્યારે વનિતા, તેના ભાઈ રાજુ, પિતા-શંકર અને માતા સરોજબેન સાથે ઘરે આવ્યા હતા અને તેને ગાળો આપવા લાગ્યા હતા. દેખીતી રીતે જ તેઓ એ વાતથી નારાજ હતા કે ભાઈ બહેન સાથે રહેતો હતો, નહીં કે વનિતા સાથે. જ્યારે દલીલો ચાલી રહી હતી, ત્યારે આ સાક્ષીએ પોતાની મુખ્ય તપાસમાં જણાવ્યું હતું કે, આના ૧૦-૧૫ મિનિટ પછી રવિ ઘરે આવ્યો હતો. રવિ આરોપીઓ તેના માતાપિતા સાથે પહોંચ્યાની ૧૦-૧૫ મિનિટ પછી પહોંચ્યો, અને તે જ સમયે મૃતકે તેમને શાંત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. ફરિયાદીની જુબાનીમાં એવું વર્ણન છે કે આ તે સમય હતો જ્યારે વનિતા-આરોપી નં.૩ એ છરી કાઢીને ત્રણ ઘા કર્યા હતા, એક જાંઘ પર, એક પેટ પર અને એક પીઠ પર. તેણીએ વધુમાં જુબાની આપી હતી કે, આરોપી નં. ૧-શંકરે તેના પગ વડે ઘા ઘસીને જાંઘ પરના ઘાને વધુ વણસાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.

૧૪. તેની મુખ્ય તપાસમાં, તે એવી વાત લઈને આવે છે કે હરેશ જ મૃતકને હોસ્પિટલ લઈ ગયો હતો. જ્યારે ફરિયાદી-શિવાનીની જુબાનીની સરખામણી તેણીની ફરિયાદ સાથે કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે સ્પષ્ટ થાય છે કે તેણીએ કોર્ટ સમક્ષ આપેલા પુરાવામાં પ્રગટ થયેલી વાર્તામાં મોટો

તફાવત છે. આંક.૪૩ પર આપવામાં આવેલી તેણીની જુબાની મુજબ, તેણીએ જણાવ્યું છે કે આરોપી-વનિતા તેના માતાપિતા સાથે ઘરમાં આવી હતી જ્યારે તે એકલી હતી અને જ્યારે વનિતા તેની સાથે દલીલ કરી રહી હતી, ત્યારે તેનો ભાઈ ૧૦-૧૫ મિનિટ પછી આવ્યો અને તેમને શાંત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો, જે સમયે આરોપીએ છરી કાઢી હતી. આની સરખામણીમાં, ફરિયાદમાં ફરિયાદી જણાવે છે કે વનિતા-આરોપી તેના માતાપિતા સાથે મળીને મૃતક રવિને પકડી લીધો અને પછી છરી વડે તેના પર હુમલો કર્યો. તેના નિવેદનમાં જણાવેલ બાબતોથી વિપરીત કે આરોપી નં. ૧ અને ૨ એ ત્યારબાદ તેને પગ અને માથા પર લાત મારી હતી તે પણ ફરિયાદમાં જણાવેલ બાબતોથી ભિન્ન છે. ફરિયાદમાં ક્યાંય પણ ફરિયાદી એવું જણાવતી નથી કે આરોપીના પિતા અને ભાઈએ હુમલો કર્યો અને વનિતાએ મૃતકની જાંઘ પર છરીથી જે ઘા કર્યો હતો તેના પર તેમના પગ ઘસવાનો પ્રયાસ કર્યો.

૧૫. ફરિયાદી-શિવાનીની જુબાની સાથે ફરિયાદની વિગતો વાંચવા પર વધુ ભિન્નતા સ્પષ્ટ થાય છે. તેણીના ફર્સ્ટ ઇન્ફોર્મેશન રિપોર્ટમાં, તે જણાવે છે કે કોઈએ મૃતક રવિને હોસ્પિટલમાં પહોંચાડ્યો હતો, જ્યારે, કોર્ટ સમક્ષના તેણીના પુરાવામાં તેણીએ જણાવ્યું હતું કે હરેશ જ મૃતકને હોસ્પિટલ લઈ ગયો હતો. ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી નં.૧૪ હરેશે પણ તેની જુબાનીમાં જણાવ્યું

છે કે તે જ રવિને હોસ્પિટલ લઈ ગયો હતો. ડોક્ટર મીઠુભાઈ ઝોલા, જેમણે પ્રથમ સમયે મૃતકની સારવાર કરી હતી, તેઓ પણ તેમની જુબાનીમાં જણાવે છે કે હરેશ જ રવિને હોસ્પિટલ લાવ્યો હતો. એફ.આઈ.આર. આવી વિગતોથી વંચિત છે, અને તેથી, કોર્ટ સમક્ષ નોંધાયેલા પુરાવાઓમાં આવતાં ફરિયાદીના વર્ણનમાં આ દેખીતી રીતે જ એક પરિવર્તન (shift) છે.

૧૬. ઈજાના પ્રકારના પ્રશ્ન પર પણ જ્યારે એફઆઈઆર જોવામાં આવે છે, ત્યારે ફરિયાદીનું વર્ણન એવું છે કે વનિતાએ મૃતક પર હુમલો કર્યો અને ત્રણ ઘા કર્યા, એક છાતી પર અને બે પીઠ પર. તેણીની જુબાનીનું સંસ્કરણ પણ જણાવે છે કે વનિતાએ પીઠ પર છરીના ત્રણ ઘા કર્યા હતા, એક પેટ પર અને એક જાંઘ પર. જ્યારે એફઆઈઆરમાં અને તેની જુબાનીમાં ફરિયાદી દ્વારા દર્શાવેલ ઈજાઓની પ્રકૃતિની સરખામણી રેકૉર્ડ પરના તબીબી પુરાવાઓ સાથે કરવામાં આવે છે, ત્યારે ફરિયાદપક્ષના સાહેદ-૧૫ ડૉક્ટર ઝોલા અને પોસ્ટ-મોર્ટમ કરનાર ડૉક્ટર ફરિયાદપક્ષના સાહેદ-૧૬ ડૉક્ટર અરવિંદ કુમાર સિંઘાની જુબાની દર્શાવે છે કે મૃતકને થયેલી ઈજાઓ છ હતી. ફરિયાદીની જુબાની સાથે ઈજાઓની સંખ્યા જોતા એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ઈજાઓની સંખ્યા કેવી રીતે વધીને છ થઈ જાય છે, જે ફરિયાદપક્ષના સાહેદ-૧૫ ડૉ. ઝોલાની જુબાની દ્વારા રજૂ કરાયેલ ઈજાના પ્રમાણપત્ર અને

ડૉક્ટર અરવિંદકુમાર સિન્હા દ્વારા રજૂ કરાયેલ આંક.૫૬ પરના પી.એમ રિપોર્ટ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે. આ પણ ભિન્ન છે, જે અમને એવું માનવા પ્રેરે છે કે ઘટનાના એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષીની જુબાની શંકાથી પર (above the board) નથી.

૧૭. ફરિયાદ અને ફરિયાદી-શિવાનીની જુબાની વાંચવા પર ભિન્નતા એ પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે દરેક આરોપી દ્વારા ભજવવામાં આવેલી ભૂમિકાનું ચોક્કસ સ્વરૂપ એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષી દ્વારા અસ્પષ્ટ (unexplained) છે. જ્યારે ફરિયાદીએ તેની જુબાનીમાં આપેલા પુરાવા સાથે સરખામણી કરવામાં આવે ત્યારે તેમનામાંના દરેકે ભજવેલી ભૂમિકામાં ભિન્નતા જોવા મળે છે. હકીકતમાં, આંક.૪૪ પર તપાસ અધિકારી-ફરિયાદપક્ષના સાહેદ-૨૫ મહેન્દ્રસિંહની જુબાની તપાસવા પર પણ, તેણે તેની ઉલટતપાસમાં સ્વીકાર્યું છે કે જ્યારે શિવાનીનું વધુ નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું, ત્યારે નિવેદનમાં ભિન્નતા હતી, કારણ કે તે સમયે, શિવાનીએ જણાવ્યું હતું કે હાથમાં છરી સાથે મૃતકને ઈજા પહોંચાડનાર વનિતાની માતા હતી. તેણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે, ફરિયાદી કાં તો એફઆઈઆરમાં સાચી માહિતી આપી રહી હતી અથવા તેના વધુ નિવેદનમાં ખોટી હકીકતો જણાવી રહી હતી.

૧૮. તેથી, રેકૉર્ડ પરના પુરાવા જેના આધારે દોષિત ઠરાવવામાં આવે છે તે માત્ર એક જ નજરે જોનાર સાક્ષીના આધારે છે. જ્યાં માત્ર એક જ સાક્ષીના આધારે દોષિત ઠરાવવામાં આવે છે, ત્યાં કોર્ટે સાવચેત અને સાવધ રહેવું જોઈએ. સુપ્રીમ કોર્ટે જોસેફ વિ. સ્ટેટ ઓફ કેરળ ના કેસમાં, જે (૨૦૦૩) ૧ એસસીસી ૪૬૫ માં નોંધાયેલ છે, નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું :

“૧૨. આ પ્રકારના કેસમાં જ્યારે ઘટનાનો માત્ર એક જ સાક્ષી હોય ત્યારે તેના પુરાવા સાવચેતીપૂર્વક સ્વીકારવા જોઈએ અને અન્ય સાક્ષીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા પુરાવા અથવા નોંધાયેલા પુરાવાઓની કસોટી પર તેને ચકાસવા જોઈએ. કોર્ટ સમક્ષ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે FIR એક્ટિઝબિટ P-1 માં શંકાસ્પદ પાત્રની સહી છે જે ફરિયાદપક્ષના સાહેદ 1 એ પોતે સ્વીકાર્યું છે કે તે સમન્સ મળ્યાની પહોંચ પર તેણે આપેલી સહી કરતાં અલગ છે. તેના પુરાવા પર કેટલો આધાર રાખી શકાય જ્યારે ફરિયાદપક્ષના સાહેદ 1 એ જણાવ્યું કે તે ફરિયાદપક્ષના સાહેદ 2 થી 4 ને જાણ કરવા જંકશન તરફ દોડી ગયો હતો અને ત્યારબાદ ઘટનાસ્થળે પાછો ફર્યો, જ્યારે મૃતક પણ ઘટનાસ્થળની પશ્ચિમ તરફ દોડ્યો હતો, જોકે તેને ખૂબ લોહી વહી રહ્યું હતું અને તેણે તેનો ઘા તેના હાથથી પકડી રાખ્યો હતો અને દોડ્યો હતો. જો એમ હોય તો, સમગ્ર સ્થળે લોહી હોવું જોઈતું હતું, નહીં કે માત્ર એક ચોક્કસ બિંદુએ. ફરિયાદપક્ષના

સાહેદ-૧ની ગરદન પરનો ઉઝરડો નખના સ્કેચને કારણે થઈ શક્યો હોત અને શસ્ત્રથી નહીં અને તેમાંથી લોહી નીકળતું નહોતું, આ બાબત સ્પષ્ટપણે તે ભારે રક્તસ્રાવ થતો હોવાના નિવેદનને ખોટું પાડે છે. જો ખરેખર સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાહેદ-૧) એ લોહીવાળા કપડાં પહેર્યા હોત તો પોલીસે તેની યોગ્ય તપાસ માટે તેને ચોક્કસપણે જમ કર્યા હોત. ખાસ કરીને, જ્યારે ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીને નિર્દોષ છોડી મૂકવા માટે સચોટ કારણો આપ્યા હતા, ત્યારે હાઈકોર્ટે તેમાં દખલ કરવી જોઈતી ન હતી માત્ર એટલા માટે કે અન્ય અભિપ્રાય શક્ય છે અને એવું ન હતું કે ટ્રાયલ કોર્ટનો નિર્ણય અશક્ય હતો.”

એવા કિસ્સામાં પણ જ્યારે જુબાની એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષી પર આધારિત હોય, જે સંબંધી છે, સુપ્રીમ કોર્ટે (૨૦૦૭)૧૪-એસસીસી-૧૫૦ માં નોંધાયેલા નામદેવ વિ. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર ના કેસમાં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું:

“૨૩. શિવાજી સાહેબરાવ બોબડે વિ. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર ના અગ્રણી કેસમાં આ કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે જ્યાં કેસ એક જ નજરે જોનાર સાક્ષીના પુરાવા પર ટકેલો હોય ત્યાં પણ, એક સક્ષમ, પ્રામાણિક વ્યક્તિની ઉત્કૃષ્ટ જુબાનીને ધ્યાનમાં રાખીને દોષિત ઠરાવવા માટે

તે પૂરતો હોઈ શકે છે, જોકે સમજદારીના નિયમ તરીકે અદાલતો સમર્થન માંગે છે.

"એ કહેવું સામાન્ય વાત છે કે સાક્ષીઓનું વજન હોવું જોઈએ અને ગણતરી ન થવી જોઈએ કારણ કે માનવીય બાબતોમાં જથ્થા કરતાં ગુણવત્તા વધુ મહત્વની છે." (એસસીસી-પૃ.૮૦૭, પરિચ્છેદ-૧૯)

૨૪ અનિલ કૂકન વિ. સ્ટેટ ઓફ આસામ માં કોર્ટે અવલોકન કર્યું:  
(એસસીસી-પૃ-૨૮૫, પરિચ્છેદ-૩)

"ખરેખર, એક જ નજરે જોનાર સાક્ષીની જુબાની પર દોષિત ઠેરવી શકાય છે અને કાયદાનો કે પુરાવાનો એવો કોઈ નિયમ નથી કે જે આનાથી વિપરીત કહે, જો એકમાત્ર સાક્ષી વિશ્વસનીયતાની કસોટીમાંથી પસાર થાય. જ્યાં સુધી એક જ નજરે જોનાર સાક્ષી સંપૂર્ણપણે વિશ્વસનીય સાક્ષી હોય ત્યાં સુધી અદાલતોને તેની જુબાનીના આધારે દોષિત ઠેરવવામાં કોઈ મુશ્કેલી પડતી નથી. જોકે, જ્યાં એક જ નજરે જોનાર સાક્ષી સંપૂર્ણપણે વિશ્વસનીય સાક્ષી જણાતો નથી, એ અર્થમાં કે એવા કેટલાક સંજોગો હોઈ શકે છે જે દર્શાવે છે કે તેને ફરિયાદપક્ષમાં રસ હોઈ શકે છે, ત્યારે અદાલતો સામાન્ય રીતે દોષિત ઠરાવ નોંધતા પહેલા તેની જુબાનીના કોઈ

સ્વતંત્ર સમર્થનનો આગ્રહ રાખે છે. જ્યારે અદાલતોને જણાય કે એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષી સંપૂર્ણપણે અવિશ્વસનીય સાક્ષી છે ત્યારે જ તેની જુબાની સંપૂર્ણપણે રદબાતલ કરવામાં આવે છે અને કોઈપણ સમર્થન તે ખામીને દૂર કરી શકતું નથી."

રપ. કાર્તિક મલ્હાર વિ. સ્ટેટ ઓફ બિહાર માં ઘણા કેસોનો ઉલ્લેખ કરતા, આ કોર્ટે જણાવ્યું: (એસસીસી-પૃ.૬૧૯-૨૦, પરિચ્છેદ-૭)

"૭. આ નિર્ણયોના અવલોકન પરથી, તે સ્પષ્ટપણે બહાર આવે છે કે વાડિવેલુ થેવર કેસમાં નિર્ધારિત સિદ્ધાંતોમાંથી કોઈ વિચલન થયું નથી અને, તેથી, એક જ નજરે જોનાર સાક્ષીના નિવેદનના આધારે દોષિત ઠરાવી શકાય છે, જો તેની વિશ્વસનીયતા રેકૉર્ડ પર દેખાતા કોઈપણ પ્રતિકૂળ સંજોગો દ્વારા ડગમગી ન હોય અને કોર્ટને તે જ સમયે ખાતરી હોય કે તે સાચો સાક્ષી છે. કોર્ટ તે પછી કોઈ અન્ય નજરે જોનાર સાક્ષી દ્વારા સમર્થનનો આગ્રહ રાખશે નહીં, ખાસ કરીને કારણ કે ઘટના એવા સમયે અથવા સ્થળે બની શકે છે જ્યારે કોઈ અન્ય સાક્ષી હાજર હોવાની શક્યતા ન હોય. ખરેખર, અદાલતો ગુણવત્તા પર ભાર મૂકે છે, અને પુરાવાની માત્રા પર નહીં."

૨૬ ચિત્તર લાલ વિ. સ્ટેટ ઓફ રાજસ્થાન માં આ કોર્ટને સમાન પ્રશ્ન પર વિચાર કરવાની તક મળી હતી. તે કેસમાં, ૧૫ વર્ષના યુવાન છોકરાની એકમાત્ર જુબાનીને દોષિત ઠરાવવાના આદેશની નોંધણી માટે આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો. મોહમ્મદ સુગલને અનુસરીને અને તેમાં નિર્ધારિત કાયદાને પુનરાવર્તિત કરતા, આ કોર્ટે જણાવ્યું (એસસીસી-પૂ.૪૦૦, પરિચ્છેદ-૭)

"કોઈ ચોક્કસ સંખ્યાના સાક્ષીઓનો આગ્રહ રાખી શકાય નહીં તેવી હકીકતની કાયદાકીય માન્યતા ૧૮૭૨ ના પુરાવા અધિનિયમ (ટૂંકમાં 'એવિડન્સ એક્ટ') ની કલમ ૧૩૪ માં પૂરતા પ્રમાણમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે. જો સાક્ષીઓની સંખ્યાનો આગ્રહ રાખવામાં આવે તો ન્યાયના વહીવટને અસર થઈ શકે છે અને તેમાં અવરોધ આવી શકે છે. એવું ભાગ્યે જ બને છે કે કોઈ એક સાક્ષીની હાજરીમાં ગુનો આચરવામાં આવ્યો હોય, એવા કિસ્સાઓને બાકાત રાખતા, જે અજાણ્યા નથી હોતા, જ્યાં અપરાધ નક્કી કરવાનો આધાર સંપૂર્ણપણે સંજોગોજન્ય પુરાવા પર રહેલો હોય છે. જો સાક્ષીઓની બહુલતા એ કાયદાકીય ઉદ્દેશ હોત, તો એવા કિસ્સાઓ જ્યાં માત્ર એક જ સાક્ષીની જુબાની ઉપલબ્ધ હોય, તેમાં ઘણા ગુનાઓમાં ગુનેગાર સજા વિના છૂટી ગયો હોત. તે એક જ સાક્ષીના પુરાવાની ગુણવત્તા છે જેની જુબાનીની વિશ્વસનીયતાની કસોટી પર ચકાસણી

થવી જોઈએ. જો જુબાની વિશ્વસનીય જણાય, તો આવા પુરાવા પર આરોપીને દોષિત ઠેરવવામાં કોઈ કાનૂની અવરોધ નથી. હકીકત સાબિત કરવા કે નકારી કાઢવા માટે પુરાવાની ગુણવત્તા જરૂરી છે નહીં કે તેની માત્રા." (ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે)

૨૭ તાજેતરમાં, ભીમપ્પા ચંદપ્પા હોસામાની વિ. સ્ટેટ ઓફ કલાર્નટક માં આ કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે એકમાત્ર સાક્ષીની જુબાનીને દોષિત ઠરાવવાનો આધાર બનાવી શકાય છે. આ સાક્ષીની વિશ્વસનીયતા તેના પુરાવાની ગુણવત્તાના સંદર્ભમાં ચકાસવી જરૂરી છે જે દોષરહિત અથવા શંકામુક્ત હોવી જોઈએ અને કોર્ટેને કુદરતી, સંપૂર્ણપણે સાચી અને એટલી ખાતરીપૂર્વક લાગવી જોઈએ કે કોર્ટે તેની અસમર્થિત જુબાનીના આધારે જ દોષિત ઠરાવવામાં કોઈ ખચકાટ ન થાય.

૨૮ ઉપરોક્ત ચર્ચા પરથી, તે સ્પષ્ટ છે કે ભારતીય કાનૂની વ્યવસ્થા સાક્ષીઓની બહુલતા પર આગ્રહ રાખતી નથી. ન તો ધારાસભા (પુરાવા અધિનિયમ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૧૩૪) કે ન્યાયતંત્ર એવો આદેશ આપે છે કે આરોપી સામે દોષિત ઠરાવ નોંધવા માટે ચોક્કસ સંખ્યામાં સાક્ષીઓ હોવા જોઈએ. આપણી

કાયદાકીય પ્રણાલીએ હંમેશા સાક્ષીઓની માત્રા, ગુણાકાર અથવા બહુલતાને બદલે પુરાવાના મૂલ્ય, વજન અને ગુણવત્તા પર ભાર મૂક્યો છે. તેથી, સક્ષમ કોર્ટ માટે એકલા સાક્ષી પર સંપૂર્ણપણે વિશ્વાસ મૂકીને દોષિત ઠરાવવો ખુદો છે. તેનાથી વિપરીત, તે સાક્ષીઓની જુબાની છતાં જો કોર્ટ સંતુષ્ટ ન હોય તો આરોપીને નિર્દોષ છોડી શકે છે; તેથી એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષીના કિસ્સામાં તેને બળ નથી અને તે નકારવામાં આવવું જોઈએ.”

રાજુ ઉર્ફે બાલચંદ્રન અને અન્ય વિરુદ્ધ તમિલનાડુ રાજ્ય, એઆઈઆર-૨૦૧૩-એસસી-૯૮૩ માં નોંધાયેલા કેસમાં, એ સિદ્ધાંતનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું છે કે દોષિત ઠરાવ માત્ર એક જ નજરે જોનાર સાક્ષી અથવા સંબંધી સાક્ષી અથવા હિત ધરાવતા સાક્ષીની જુબાની પર આધારિત હોઈ શકે નહીં. જોકે, જ્યારે દોષિત ઠરાવ આવા એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષી જે અન્યથા સંબંધિત છે તેની જુબાની પર આધારિત હોય, ત્યારે પુરાવાઓની ખૂબ કાળજીપૂર્વક તપાસ થવી જોઈએ અને તમામ નબળાઈઓને ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ.

૧૯. હાથ પરના કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અહીં ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ પુરાવાઓની ચર્ચા કરતી વખતે, ફરિયાદીની ફરિયાદમાં મોટા ફેરફારો જોવા

મળ્યા છે અને તેની જુબાનીની સરખામણીમાં ફરિયાદમાં ભિન્નતા પ્રગટ થઈ છે. તે મૃતકની બહેન છે અને એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષી છે. રેકૉર્ડ પરના તેના પુરાવાઓની કાળજીપૂર્વક તપાસ કર્યા પછી, ફરિયાદમાં વર્ણવેલ બાબતોની સરખામણીમાં તેની જુબાનીમાં ભિન્નતાઓ અને સુધારાઓ જોવા મળે છે. પુરાવાઓની ચર્ચા કર્યા પછી અને એવું જાણ્યા પછી કે એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષીની વિશ્વસનીયતા શંકામુક્ત (above board) નથી, ફરિયાદી એવા સંબંધિત એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષીની જુબાનીના આધારે જ આરોપીને દોષિત ઠેરવવાનું અસુરક્ષિત રહેશે.

૨૦. તદનુસાર, વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, ગાંધીધામ-કચ્છ દ્વારા સેશન્સ કેસ નં. ૫૧/૨૦૦૯ માં અપીલકર્તાઓને ફરમાવવામાં આવેલ ૨૮.૦૩.૨૦૧૪ ની દોષિત ઠરાવણી, રદ કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તા નં.૧ ના મૃત્યુને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલકર્તા નં.૧ પૂરતી અપીલ રદબાતલ (abated) થાય છે. અપીલકર્તા નં. ૨ થી ૪ પૂરતી અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. જામીનખત, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે.

અપીલકર્તા નં.૩ ૦૧.૦૪.૨૦૧૭ સુધી વચગાળાના જામીન પર છે. આજે આપવામાં આવેલા નિર્દોષ છૂટકારાને ધ્યાનમાં રાખીને, જો અન્ય કોઈ

ગુનામાં તેણીની જરૂર ન હોય તો તેણીએ જેલ સત્તાવાળાઓ સમક્ષ આત્મસમર્પણ (surrender) કરવાનું રહેશે નહીં.

(અડીલ કુરેશી, ન્યાયમૂર્તિ)

(બિરેન વૈષ્ણવ, ન્યાયમૂર્તિ)

*This judgment has been translated using AI Tool.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

***DISCLAIMER:*** *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*